

La filosofia 3/18 a l'Escola de Lourdes Conferència amb Irene de Puig

El propassat 25 de novembre va tenir lloc a la nostra Escola una Conferència sobre Filosofia 3/18 a càrrec de Irene de Puig, Directora de l'Institut de Recerca per a l'Ensenyament de la Filosofia (IREF). Irene de Puig és una de les fundadores de l'IREF i, conjuntament amb Josep M. Terricabras, una de les impulsores de la implantació de la Filosofia 3/18 a les escoles de Catalunya.

Irene de Puig ja va ser present en una xerrada molt semblant ara fa deu anys, durant els primers cursos d'implantació de la Filosofia 3/18 a la nostra Escola. Era doncs un bon moment de recordar i revisar els fonaments i alguns dels resultats de l'aplicació d'aquest programa.

La filosofia 3/18 va néixer als anys 70 del segle passat amb **l'objectiu d'ajudar els nens i les nenes a pensar millor per si mateixos en una perspectiva deomcràtica**. El més conegut dels seus fundadors és en **Matthew Lipman**, filòsof i investigador americà que ha ajudat al desenvolupament del programa i d'una bona part dels materials que s'han traduït i s'utilitzen en els diferents nivells de l'ensenyament. El nom internacional del projecte es '**Philosophy for children**', avui present a més de 60 països del món.

És un programa que s'ha pensat per aplicar-lo fonamentalment en **entorns escolars** tot i que també ha funcionat de forma selectiva en altres entorns (familiar, esportiu). És un projecte de **llarga durada**, pensat per a poder anar treballant durant tota l'escolarització des de l'Educació Infantil fins al final del Batxillerat tot i assumint que des dels 3 anys els nens i nenes són capaços de raonar, pensar i tenir criteri i que cal desenvolupar aquestes capacitats.

El programa té 5 elements fonamentals :

- **Es basa en l'acció** : podria semblar una contradicció que un programa per ajudar a pensar, es basi en elements d'acció però no és així. La filosofia 3/18 vol posar els nois a noies a fer, a treballar a partir d'uns elements comuns sobre els quals cadascú pot aportar una visió addicional i particular. No es tracta per tant de 'començar a pensar des de zero' sinó de proposar elements de discussió i reflexió: un relat literari, una cançó, un poema, un quadre, una capsa amb coses per investigar.... És una aproximació a partir d'un element del coneixement o d'un element de la sensibilitat
- **Utilitza les habilitats del pensament**: es tracta d'orientar-se en el pensament sense forçar. Es solen utilitzar 'dreceres' del pensament que són molt properes al que els nens i nenes poden fer: **classificar, sintetitzar, relacionar, ordenar, distingir...** tota una sèrie d'activitats que ens porten al pensament, però partint d'activitats més properes. Com sabrem el que pensen, raonen, relacionen? Doncs **enraonant** a la classe, a través del diàleg entre nens i nenes que els mestres faciliten. La missió dels mestres i és ajudar a posar en contacte i a discutir de forma civilitzada i oberta per tal de poder generalitzar i arribar a un cert nivell d'abstracció.

Com ho fan? A través d'activitats adaptades a cada nivell: contes, jocs, l'art, els personatges que ajuden a introduir la reflexió (La mona Sofia, Pèbili, ...)

- **És un projecte cooperatiu on els nens i nenes són els protagonistes** i on els mestres ajuden a aprofundir i a **pensar millor** a través de la pràctica i de crear l'hàbit de reflexionar. En concret es vol potenciar la millora en dos àmbits :
 - **Lògica (el Cap)**: aplicar el sentit comú, el rigor, un procés de pensament més estructurat, una millor expressió
 - **Ètica (el Cor)**: ajudar a ser millors persones, a millorar les nostres reaccions emocionals, fer que l'emoció sigui més intel·ligent

Tots dos aspectes es relacionen en una visió integrada i coherent: el cap i el cor van sempre junts en la nostra vida.

- **Per si mateixos**: no es vol adoctrinar els nens i nenes. No es fa servir material d'una única línia de pensament sinó de les que més influència han tingut en l'evolució del pensament en la nostra societat. No es vol imposar els criteris i el pensament dels adults als nois i noies sinó que es vol que siguin **autònoms i que afirmen el seu autoconeixement i autoestima**. No es tracta de convèncer-los de criteris i pensaments que tinguem els adults, sinó d'afavorir el seu propi desenvolupament i d'utilitzar al màxim les seves capacitats.

- **Des d'una perspectiva democràtica:** l'Educació és un projecte amb alt contingut polític que molt sovint ha estat ha exposat a la 'volubilitat' del context polític del moment. En aquest context, el projecte de Filosofia 3/18 vol impulsar valors democràtics on tots els parers es tenen en compte. Es treballa en un entorn de participació en que es tenen en compte :
 - **El respecte**
 - **La tolerància**
 - **El pluralisme**

I es cuida molt la forma de participació de tots els nois i noies.

Material i Currículums

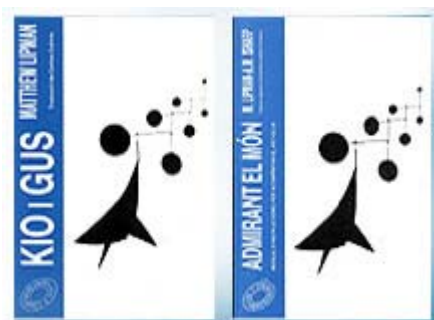
- **Per Educació Infantil : Juguem a pensar**

- **Per Educació Primària :**
 - **Pensar amb els sentits :**

- **Filosofia de la naturalesa :**

- **Filosofia del llenguatge :**

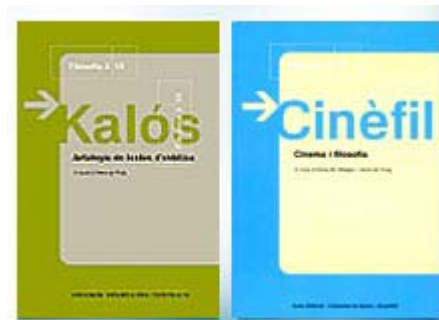
- Per Educació Secundària :
 - Programa Lògica :

- Programa Ètica :

- Per Batxillerat :
 - Kalós : antologia d'Estètica
 - Cinèfil : Cinema i filosofia

Per a qualsevol consulta addicional podeu accedir al Web del Grup de Recerca per l'ensenyament de la Filosofia:

www.iref.org